

Bódis Kriszta
A „LADY” ÉRKEZÉSE
- *Tüdős Klára regénye* -

Nanuka és Erzsi egy hete kötöttek szövetséget arra nézve, hogy a kisasszony hazaérkezéséig rendbe teszik a Tüdős házat. Emmi összeszorított szájjal járt körülöttük, szemlélte a szakácsné és a szolgálók munkáját, ujját végighúzta a bútorok rejtettebb oldalán, benézett a kamrába, fölment a padlásra, ellenőrizte a szilkéket, kaspókat, üstöket, felemelte a fedőket, megforgatta az oldalszalonnákat, beletürt a kosarakba. Strázsált a gőzben fényesre száradó meszelés fölött, mintha attól gyorsabban szikkadna, és a széjjelszedett ágyak, bútorok portalanítását ellenőrizve utasításokat adott:

- No Ilus - követte a szobalányt -, kanapé, rengőpad, láda, sarokpad, asztalok, székek, ezek is mind legyenek lepókhálózva, és meg ne lássam, hogy bűdös petróleummal kened! Ott az az illatos olaj, az, igen, az a bútorkence a Neumann és társától.

Ifj. Tüdős Jánosné Kálmánchey Irén egy papírdobozt forgatott a kezében. A dobozt egyszerű fametszet díszítette. A buggyos ujjú estélyi ruhában ülő hölgy valahova a doboz jobb alsó sarka felé nézett, fejét kínosan egyenesen tartva, talán hogy dúsan leomló hajkoronája még jobban érvényesüljön. A metszeten az árnyékok és a haj esését kifejezni kívánó csikozás olyan szimpla volt, hogy inkább hasonlított egy arab sejk kendőjéhez, mint valódi frizurához. A háttérben vastagabb sávózással a nap sugarait megidézni hivatott vonalak egy tükörrámaszerű keret felé futottak. „Nigrosin”, ez a különös, méregként csengő név szerepelt feliratként. A dobozba rejtett terméket hívták így. Irén éppen kibontotta volna, hogy tüzetesebben megvizsgálja tartalmát, amikor Emmi jelent meg a fésülködőasztal tükreben.

- Ezt keresem - kapta ki Irén kezéből a Nigrosint.

Irén mukkanni sem tudott, elpirult, mint aki rossz fát tett a tűzre.

- Biztos? - rebegte.

- Nahát! - csodálkozott Emmi. - Ez nem a bútórapoló. De akkor micsoda?

Irén egy bátor mozdulattal visszaszerezte a dobozkát.

- Mondtam, hogy nem ezt keresed!

- Én nem értem ezt a Jánost - csóválta a fejét Emmi. - Miért költ ilyen ostobaságokra?

- Honnan tudod, hogy ostobaság? Azt sem tudod, hogy mi ez! - mondta élesen Irén. Volt valami számonkérő a hangjában.

Emmi meghökkent. Aztán sértődött hangon válaszolt:

- Tudok olvasni, drágám.

Irén fölényessége egy csapásra elpárolgott.

- Ah! - sóhajtott, de ennél frappánsabb semmi nem jutott eszébe.

- Engem nem lehet becsapni. Azt hiszed, nem látom, hogy a debreceni dámák itt körülöttünk miben mesterkednek? Úgy akarnak kinézni, mint a lányaik. Nevetséges! Zsuzsánna vörös haját hiába irigylí az anyja, hiába sírja vissza a sajtóját. Mert bizony az a veres, amit előállított, köszönő viszonyban sincs az eredetivel.

- A kis Zsömi? Ki gondolta volna, hogy ilyen filigrán hölgygé érik, ugye? Igazán bájos. De hiszen a mamájának gyönyörű, fényes és természetes hatású az a sugárzóan szép haja - állította Irén. - Neked is csak azért tűnt fel, hogy történt vele valami, mert egyik napról a másikra változott meg. Azt mondják, egy hónapig is kitart, sem vízben, sem gőzben nem kopik, és az ágyneműt sem piszkítja. És tudod, milyen a János. Észre sem fogja venni!

- Édes Istenem! Akkor meg minek, ha úgysem veszi észre? Még hogy nem fogja be az ágyneműt! Hát nem kell mindig mindent elhinni! - csapta össze a kezét Emmi. - Azt akarod mondani, hogy nem is az uradtól kaptad?

- Annyira szeretném boldoggá tenni! Mintha kihunyt volna belőle a tűz... - sütötte le a szemét Irén.

- „Mit tudod te, asszony, mi a jó a te férjednek!” - idézett a Szentírásból Emmi.

Irén és Emmi egy ideje eljártak az istentiszteletekre, amikor ifj. Tüdős János külföldön vagy vidéken tartózkodott.

- Annyira félttem őt, Emmi!

- Ide figyelj! - fogta meg Emmi Irén vállát. - Ez akkor sem vall rád. Ne fordulj ki magadból! Légy biztos támasza! A legszegényebb asszony is tud egy fél font juhhúsból olyan paprikást főzni, olyan lével, hogy nem győzi az embere a kenyérral mártogatni, egyenesen bekana-

lazza jóízűen, de nemcsak a paprikás leve, hanem a legegyszerűbb suhantott leves is elkészíthető olyan kívánatos ízűre, hogy a jóllakott ember is – meglátva, megszagolva – megnyalja a szája szélét.

- Nincs étvágya... – rebegette Irén. – Azt mondja, nem érzi az ízeket egy ideje.

- Istenem, drágám! Jelképesen mondtam a paprikást, meg a főzést. Az asszony türelmesebb, mint a férfi, nagyobb lélekkel viseli a bajokat.

- Mogorva. Szórakozott. Nem hajlandó megvizsgáltatni magát.

- Mit szól ehhez Kálmán?

- Mióta Kálmán tiszti főorvos lett, keveset látjuk, szinte csak az egészségügyi cikkeit olvassuk a *Városban*.

- És Gergely doktor?

- János hallani sem akar arról, hogy beteg volna. Nekem, Emmi, nincs, akivel megoszom a bánatom. Alig bírtam ki Klárikám nélkül ezt a három évet, de János mit sem törődött vele.

- Egy jó asszony nem köti a világ szemére, ami fáj neki. Úgy gondolkodik, „azért veszem a kötőt magam elé, hogy eltakarjam vele a bajokat.” Hidd el, jobb egy rosszal, mint egy rossz nélkül.

- Ő nem rossz. János jó ember.

- Akkor meg mit panaszkods?

- Igazad van – adta meg magát Irén.

- Jobban tennéd, ha kijönnél és megnéznéd, hogy a vastag derekú szakácsnéd mit mesterkedik az ünnepi menüvel.

- Dehogy, eszem ágába sincs ráhagyni! Azt hiszi, mindent tud – tette az asztalra a hajfestőszer dobozát Irén, és a gondolatra, hogy Juci, a szakácsné önállósítja magát, hirtelen visszanyerte erejét. – Még hogy mindent! Örülünk neki, ha nem keveri össze a kovászolókanalat az élesztős szilkével. Oly megtévesztő, nem gondolod? – nézett további egyetértésre vágyó tekintettel Emmire.

- Ne is mondd! – kezdte rá Emmi. – Szerény magatartásának, hovatovább tartózkodónak mutatja magát, olyan badárjárása van neki, de megéri a pénzét.

- Igazad van, csendes, óvatos lépésű, de, bár fiatal, mégis kiábrándítóan előnytelen külsejű, vastag a lábszára, nagy a hasa. Olyan boglyakemence.

A cselédek magatartását, külsejét, jellemét pellengérezve, immár egyetértésben tartottak a konyha felé, hogy kikérdezzék Jucit, majd

miután semmit sem találtak rendben, de mindent eligazítottak, kimentek az udvarra, ahol az eresz alatt Nanuka vezetésével Erzsi már hajnalban megkezdte a szappanfőzést és az előkészületeket a nagymóshoz.

Nanuka sovány derekán a kötő fölött karikára fűzött kulcsok ragyogtak a felhőtlen égről rájuk tűző napon. Erzsi és Nanuka is bekötött fejfel tüsténkedtek a nyári katlan előtt, az üst körül. A nyári konyhában összekotyvasztott darabos mész, véka sziksó és víz keverékében a mész már megaludt, és néhány nap alatt jól le is ülepedett.

- Én nem értelek, Erzsi! - dorgálta a cselédet Irén, miközben az kihozta a meszes edényt a konyháról. - Sokkal gyorsabban végeztünk volna, ha zsíros szódából csinálod a lúgot. Hát nem lett volna elég venni egy kiló szódát? Nem, te lementél sziksóért.

- De Naccsád! Én itt kiteszem a lelkem, hogy a régi időktől bevált módszereket alkalmazzam, és ez a hála. Tudja Naccsád, nálunk az asszony erényei közé tartozik, hogy tudjon felhasadt kenyeret sütni, tiszta fehér ruhát mosni, és jó fehér szappant főzni. Jártas vagyok mind a háromban, és kiváltképp a szappanfőzésben! Mikor főztem én zsírosat meg avas színűt vagy morzsásat, mint a tarhonya?

- No, Erzsinek ebben igaza van, a szappanja fehér és tükrös, mint az üveg! - helyeselt Emmi. - Nem úgy ezeké a kofaasszonyoké, mert ezeké foltos, meg mállik, meg püfög.

- Bizony ám! - helyeselt Erzsi. - Emmi naccságos asszony érti a dógát. Az én szappanom acélos, pöng, mint a pöngő karika, az ám!

- Irénkém, tudom én, hogy a modern háztartás híve vagy az urad által - szólt közbe Nanuka is -, de gondolj bele, mennyit spórolunk, hogy nem a hirdetéseknek hiszünk és vesszük a gyári mosóport, és hogy nem hívunk mosóasszonyt sem, nem uraskodunk, ha megtehetjük is. No, én sohase mosatnék kilósba, mint Pesten, ahol egy telefon, és elvitetik a szennyest, mert úgy hallom, ez a legújabb sikk. Hallottátok? Na, mit szóltok hozzá? Hát nem jobb az, ha megcsináljuk mi magunk? Hát nem annak a minőségnek lehet hinni? Dehogynem, drágaságaim!

Irén lelke mélyén teljes mértékben egyetértett Nanukával, de még Erzsivel is, és maga sem tudta mire vélni, mi ez a nagy összezavarottság a lelkében.

- Nem hiszem, hogy a szappanfőzés ilyen fontos volna, amikor három év után hazajön a szemünk fénye, az egyetlen gyermekem... - szipogta Irén.

- Klárika miatt vagy ilyen ideges és gyenge - simított ki egy tincset a lánya homlokából Nanuka. - Nem haragszunk meg, ha lepihensz.

- Nem tehetem, édesanyám! Nem nézhetem ölbe tett kézzel, hogy a fájós háta ellenére hajlongjon itt a teknők fölött - nézett hálásan az anyjára Irén. Mikor volt, hogy Nanuka ilyen gyengéden nyúlt hozzá? Egyáltalán, hogy hozzá ért? Úgy látszik, mindenkire szokatlan hatással van Klári érkezése - gondolta.

- Kihozatom apáddal a mosógépet, na mit szólsz? - javasolta Nanuka.

- Még hogy a mosógépet! - fintorgott Erzsi.

Móricz tekintetes kivételesen otthon tartózkodott, és nagy önfegyelmet gyakorolva már harmadik napja dolgozott az asszonyok keze alá, hogy egy kis békét próbáljon becsempészni a habzó izgalomba. Hajnalban előhozta a töpörtöst, a disznóvágás óta a cseréptálban összegyűjtött bélzsírt, fonyózsírt, hájat, csökét, avas szalonnát, bélvéget, a télen összegyűlt égett szennyes zsírt, hólyagot, zsiros hulladékot. Erzsi még a padláson felakasztott szalonna alól lecsepegő zsírt is fölfogta, meg a Juci által levagdosott húsok kövéreit, mócsingját is összeszedte.

- Aztán tudod-e, Erzsi, hogy én Kakasszéken, Fehértón meg Sóstóparton, amikor a szikestavak környékén jártam, láttam ám, ahogy a sziksót söpörték, és abból készítették a lúgot. Na, az nem volt annyira bűdös, mint ez itt e' - tette az asztalra a hasadt cseréptalat Móricz.

- Nem avas az, ne féljen! - vágott vissza Erzsi. - Az én apám még kocsin is kihordta a sziksót, azt úgy kiabált, hogy „Vögyenek, sziksót vögyenek!” Nem tud nekem újat mondani a tekintetes úr. Aztán kukoricáért meg búzáért cserélte el, mer' ugyanannyi terményt adtak ám, amennyi sziksót vettek. - No, nézzen bele! - emelte fel a fafedőt az üstről. - Látja-e, ha inkább zsírból csinálom sziksóval, milyen szép lesz? Pont elég erős, na vizsgálja csak meg! - Erzsi egy tyúktollat nyomott Móricz tekintetes úr kezébe. - Aztán ne hajoljon annyira fölé, mert lemarja a fejről a maradék haját!

Móricz Erzsire kacsintott. Aztán óvatosan belemártotta a tollat a főzetbe, és valóban, a lúg azonnal lehúzta a tollakat a tollszárról.

- Mi tagadás, tudod a módját - hagyta a cselédre.

- Akkor dobjon má', tekintetes úr, egy kis szalmát meg csutkatetót a katlan alá, hadd legyen élénkebb az a tűz.

- Add át az Ilusnak, hadd kavargassa! - utasította Erzsit Nanuka.
- Most már csak keveset rakjon alá - fordult az urához -, mert kifut!
- Aztán fölemelte ő is a fedőt. - Ahogy nézem, ez szétmarta már a tepertőt. Kerülget fölfelé a szappan. Öntsél még rá vizet, Erzsi, mert nagyon erős!

- Hú, de szépen kivetette a fehérszappant - állapította meg elégedetten Erzsi, amikor az üst fölé hajolva ő maga is meggusztálta a főzetet. - De jó, hogy megcsináltam első léről a lúgszappant, igaz-e, tekintetes asszony, milyen jól kimossa majd a foltokat a konyharuhából, meg kioldja a piszkot a tarka holmiból!

- Merjek már abba a kantába, hadd vigyek belőle, tekintetes asszony, jó volna lesúrolni vele a konyhabútort - kérte Ilus.

- Vigyed csak, de a cementlapot ne súrold vele, fiam, mert kicsap utána a zsír, semmire nem mész vele.

- A konyhakőhöz vigyed a sósavat meg a homokkövet! - okította Emmi. - Na, akkor gyerünk, hozd a kantát, merjed, csak tegyél bele sót, hogy ne álljon össze!

Miközben az asszonyok a szappant próbálgatták, kivettek belőle az evőkanállal, vitatkoztak, hogy elég fehér-e már, kell-e még főzni vagy sem, és tenyerükbe csöppentettek, nyomkodták, felperdül-e, Móricz tekintetes megkereste a szappanöntő ráját, amit saját kezűleg állított össze. Egyik végdeszkáját szilárdan illesztette, a kideszkát viszont előre-hátra, méretre mozgathatóan hagyta. A kamra hátuljában elhelyezte az előre kiszemelt ajtólapot a hulladékfa gyűjteményéből és meghintette száraz szénával, hogy ne ragadjon. Rátette a ráját, beállította a végdeszkát, biztonság kedvéért téglával ki is támasztotta, el ne mozduljon, amikor majd öntik bele a szappant. Erzsi már ott is termett mögötte, mintha megérezte volna, miben mesterkedik. Hozta a hideg vízbe mártott, csepegő lepedőt, hogy a rájába terítse.

- Ne csurgasd a nyakamba, hé! - kiáltott rá nevetve Móricz tekintetes. - Igazgasd meg - állt el az útból -, mert ha csomós meg végleges lesz a szappanod, még rám haragudol meg!

- Na lássa, ezért nem bántam meg, hogy nem mentem férjhő', mer' a férfi mind rossz - nevetett Erzsi -, miért tegyem magam tönkre, nem igaz? Na. De akkor tényleg álljon arrébb innen, mert lefröcskölöm!

- Oszt mér nem mész senkihez, Erzsi?! Nem vagy te se púpos, se sánta, se kacska, se himlőhelyes. Faképnél hagyott, akit szerettél?

- Na, ahhoz még magának se nincs semmi köze – vágott vissza Erzsi.
- Mért nem, mért nem... Pedig most is kérnek. Olyan ember kért meg, aki rám íratja a házát meg a földjít, mégse megyek!

- Csak nem akarsz öreglány maradni? – kérdezte Móricz tekintetes.
- Aztán mindenki elkerül majd, mint a mezsgyekarót.

- Jobb nekem itt, tekintetes uram. Hűséges természetű vagyok. Majd járok a templomba mindennap. Meg dalolok. De csak szomorú nótákat. Túl vagyok én már mindenem, nem zúgolódok.

- Jobb is. Tudod, mit olvastam az imént az újságban?
- Mit olvasott, tekintetes uram?
- Dániában végre szolgálati szerződések állapítják meg a nagysága és a cseléd, párdon, a cseléd és a nagysága közti viszonylatot.

- Fölvitte az isten a dógukat azoknak a cselédeknek!
- Ugye, hogy! Eleve megállapítja a dologidőt. Reggel héttől este hétig.
- És ha a naccsága korábban kel?
- Szerintem, Erzsi, mondassák ki, hogy a nagysága se kelhessen fel reggel hét óránál korábban, mert akkor esetleg a cselédet legédesebb álmában megzavarja. Ha a nagysága nem tud aludni, olvasson az ágyban, amíg a cseléd föl nem kel, és meg ne nyomja a csengőt, jeleznén, hogy ébren van.

- És ha a gyerek felsír, mer' víz kell neki?
- Jó kérdés, Erzsi! Csakugyan. Szerintem keljen fel a nagysága, hozzon a konyhából. Tudja, hol a csap! Sőt, ha a cselédnek is kell víz, igazán nem esik le az uraságából semmi, ha annak is visz egy pohárral.

- Egy előnye csak marad abba a Dániába is a naccságának!
- Na mi az, Erzsi?
- Hogy a cseléd a naccságát nem verheti el a háztól.
- No, szép is volna az a világ!
- Viszont azt én bevezettetném, hogyha a naccsága megszöknék a cselédjei közül, azok csendőrrrel visszahozattathatják.

- Maradj csak mindig ilyen vidám, Erzsi! Ne is sirassad magad, mert mogorva leszel, aztán a komornak még a szó sem esik jól – paskolta meg Erzsi arcát Móricz tekintetes. – A mogorva öreglány olyan, hogy ha köszön neki valaki, az a baj, ha nem köszön, akkor meg még nagyobb

a baj, azért szid mindenkit. A gyerekek meg félnek tőle, mint a tűztől. Aztán meg csak könnyű életre ne add magad!

- Má' mit tetszik képzelni rólam! Mi vagyok én? Rendes életű fehércseléd vagyok, nem olyan, akit a vére hajt, mert abbó' a rosszaságot kötéllel se lehet kiverni. Van olyan, aki úgy lecsúszik, hogy valóságos kurva lesz. Ismerek sajnos ilyet. Az ilyen, még ha szerencsés is és kiváltják, feleségül veszik, amikor az ura dógozni megy, összeszíri a levet mással. Járra a kocsmákat, kizsebelik a vasárnap mulatókat, de hiába figyelmeztetem én az Ilust is, a Jucit is, hogy becsüljék meg magukat, nehogy koldusként végezzék - ömlött Erzsiből a szó, miközben eligazgatta a lepedőt a rámában, százszor is. - Oszt inkább gyöjjön, vegye le az üstöt, hadd merítsem azt a szappant a ráma közé, mer' sose leszünk kész, oszt el se hiszem, hogy két nap, és este már itt lesz a mi kis Klárikánk, de várom a lelkem! Már nagyon hiányzott, valósággal, mintha a sajátom volna. Sok korholást tettek zsebre a naccságos úr meg a naccságos asszony ezért a külföldi neveltetésért, remélem, nem bánják meg.

- Csak nem nevelődött el a földtől a kis unokám... - dörmögte Móricz tekintetes.

- Jaj, fiam! - lépett a kamrába Nanuka. - Nem megmondtam, hogy a padlásra vidd a rámát? Nem akarom én ezt mindjárt holnap feldarabolni! Hadd száradjon ki rendesen, alaposan!

- Igaza van a tekintetes asszonynak - nézett rosszallóan Móricz tekintetes úrra Erzsi. - Az öreg szappan nem kopik olyan gyorsan, mint a friss.

- Na, akkor kapjad fel lányom - mutatott az ajtó másik végére Móricz -, vigyük fel a padlásra ezt a hóbelevancot, aztán kiviszem a mosógépet, és hagyjatok nekem békét holnapig!

A mosógép egy lábakon álló fadézsza volt, benne mángorlóhoz hasonló hengereket mozgató szerkezet, amiket kívülről két kávédarálóhoz hasonló karral lehetett kézi meghajtással forgatni. Még soha nem használták, a fürdőszobában a sarokban állt, Irén csipketerítővel takarta le a tetejét. Amikor ifj. Tüdős János Berlinből hazaszállíttatta, csodájára jártak a szomszédok. Bosznay István festőművész és egy barkácsolni tudó barátja elragadtatva vizsgálgatta, és ez egy olyan különleges alkalom volt, amikor a mérnöki tudás, a művészet és a háziasszonyi ismeretek együttese következtében az asszonyok és a

férfiak egyenrangú felekké váltak a gépezet beüzemelése és kipróbálása során.

- Átszólok Istvánéknak - javasolta Irén, amikor telehordták vízzel a masinát. - Mintha ez a henger elmozdult volna.

- Inkább valami mérnök embert kellene hívni, nem egy művészt - mondta Móricz tekintetes, akit nem engedtek a géphez hozzányúlni.

- Még csak az kellene, hogy szétszedje, aztán lelépjen nekem a Magyarai primással muzsikálni - nézett az apjára Emmi.

- István egy felvilágosult, okos ember, és ért a mechanikához - mondta Irén.

- A Lacim is ért az ilyesmihez, mégsem hallgattok rá semmiben.

Emmi Klára neveltetésére célzott elsősorban. A Bosznay család, Bosznay István, a Dóczy rajztanára és zongoraművész felesége voltak a legnagyobb támogatói annak, hogy Tüdös képviselő úr egyetlen leánygyermekét külföldön taníttassák tovább.

- Emmikém, végtelenül hálás vagyok Istvánéknak, hogy az én ösztönös ízlésemet, azoknak a nagyszerű képeknek, szőnyegeknek és antik bútoroknak a megvásárlásában készséggel és hozzáértőn vezettek, amelyek most ingóságaink és vagyonunk jelentős részét képezik.

- Csak azt nem tudom - vágott vissza Irénnek, a legérzékenyebb pontra tapintva Emmi -, hogy ez a vagyon, vagy éppen a Klárika különködő taníttatása mennyiben segíti hozzá a leányotokat a megfelelő férjhezmenetelhez. És a házvezetés! Nem is tagadhatjátok, hogy mindenkoron az a jó háziasszony, aki a legkevesebből, rövid idő alatt, kevés fáradtsággal tud rendes háztartást és kitűnő konyhát vezetni. Észszerűtlen, pazarló van éppen elég, aki a felényi jót sem adja a családjának, mint az a háziasszony, akinek szigorú beosztása, takarékosága, hozzáértése adja meg a módot, hogy a legkitűnőbbet és a legváltozatosabbat nyújthassa urának és gyermekeinek.

- Ó, Emmikém! - léptek be végszóra az udvarba Bosznayék. - Ki kérdőjelezné meg mindezen alapigazságok fontosságát, igaz, Irénkém?

Irén hálásan fogadta barátait.

- Hát megéreztek, hogy emlegettük magukat!

- Csodálatos hírünk van, drágám! - újságolta Bosznayné. - Istvánt kinevezték a Mintarajziskola tanárának. A héten Budapestre költözünk. Természetesen nem számolunk fel semmit Debrecenben, de Pesten lakást bérelünk, és én oly izgatott vagyok! Azt előre megmondom, hogy

nem fogok vesződni a nagymosással, Kulcsáréknál fogok kilóra mosatni!

- Ez valóban nagyszerű hír! - mondta fölényesen Emmi.

- Gratulálok! - nyugtázta Nanuka és Irén egyszerre.

- És nem sajnálják itt hagyni a Dóczit? - kérdezte Emmi.

- Hiszem, hogy a huszadik század gyermekszeretőbb iskolát szül és a nevelés végre művészet lesz a magyar vidéken és városban egyaránt - válaszolta talányosan Bosznay.

- Külföldön már az iskola a művész ambíciójával nyitogatja a gyermeki szíveket - tette hozzá Bosznayné. - Praxisból tanulják a tudományt, laboratóriumokban, műhelyekben, műtermekben. És mindenhol teret hódít az esztétikai nevelés. Nagyszerű, hogy maguk, Irénkém, mindezt biztosították a leányuknak, s a természeti és művészeti szép által nemesedhettek erkölcsi.

- Ugyan, példának okáért, ki tanulja a nyelvet grammatikából? - legyintett Bosznay. - Klárikának négy anyanyelve lesz, mert ahol járt, a nyelvet beszélgetésből, az életből tanulta. Az értelmi nevelés fő célja ugyanis a lappangó képességek kifejlesztése, az akarat, a felelősség-erzet, a kedélyvilág és önállóság kinevelése.

- Ah! - vontá össze szemöldökét Emmi. - Zavaros utópia!

- Asszonyom, higgye el, hogy ez az utópia nem is annyira indokolatlan, inkább égető szükséglet. Az állam meg fogja érteni, hogy saját fundamentumát rúgja szét, ha a nevelés reformját nem sietteti hazánkban is. Nemzetünk nagy létharcok előtt áll. Higgyünk az utópiáknak!

- Alig várom, hogy Klárikát lássam! - terelte vissza a beszélgetést Bosznayné - kész nővé cseperedhetett. Holnapután érkeznek a tervek szerint, ha nem tévedek, igaz?

- Bizony, és mindenképpen számítunk megtisztelő megjelenésükre a fogadáson - erősítette meg korábbi meghívásukat Irén.

- Én ehhez a masinához nem nyúlok, naccsád! - morgott Erzsi, miután befejezettnek tekintette az áztatást, és áttemelgette a mosógépbe a lepedőket. - Ezt itt tekergessék maguk.

Bosznayné örömmel ragadta meg ez egyik fogantyút, a másikhöz pedig Irén helyezkedett el.

- Azért egy kötőt kössenek a szép ruhájuk elé - javasolta Ilus, beszaladt és kisvártatva két pettyes köténnyel tért vissza.

Bosznayné élvezettel tűrte fel szatén blúza ujját, Irén meglazította a derekán a selyem övet, levette és a kötővel fogta oda a ruhát, István pedig rajzfüzetet kapott elő a zakója zsebéből.

- Egy kis türelmet, hölgyeim, maradjanak egy percre így! - és rajzolni kezdett. - Csak egy skicc a modern idillről - mosolygott elégedetten a bajsza alatt.

A képen Nanuka bal oldalon állt, az üres üst előtt, amiből a szappant kimérték. Mögötte a teknőket Ilus igazította éppen, s ahogy előrehajolt, a szoknyája alól kivillant kecses bokája. Erzsi az áztatóból egy abroszt emelt a fakanállal, fején félrecsúszott a fejkendő. A két mosómasina fogantyúja mellett büszkén álló úriasszonyok mögött Móricz tekintetes úr egy ruhás kosarat emelt a feje fölé, mintha alá akarna bújni.

A vázlat megtekintése még Emmi arcára is mosolyt csalt, legfőképpen azért, mert megkönnyebbült, hogy ő nem szerepel valamiféle kompromittáló pozícióban a mulatságos képen.

Fényezés, 2020 (műgyanta, üvegszál)